

LÄNSSTYRELSEN

Västerbottens län

Planeringsavdelningen

Handläggare

Byrådirektör P E Persson

BESLUT

1972-09-11

11.121-1083-71

Markägarna enligt särskild förteckning

Naturreservat för del av Gärdefjärden, Lövångers kommun
(1 bilaga)

Hos länsstyrelsen i Västerbottens län har fråga väckts om naturreservatsbildning för del av Gärdefjärden, Lövångers kommun.

Lövångers kommun har tillstyrkt naturreservatsbildning och samråd har skett med statens naturvårdsverk.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen att del av Gärdefjärden med omkringliggande mark, med hänsyn till dess betydelse som rastplats och häcklokal för fågel skall avsättas som naturreservat. Området finns närmare angivet på en till ärendet hörande karta.

Med stöd av 8 och 10 §§ naturvårdslagen skall följande föreskrifter gälla. Jakt och fiske eller möjligheterna att bedriva jord och skogsbruk skall ej påverkas av föreskrifterna.

Föreskrifter angående förfogande av fastighet

Det är förbjudet

att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnad som ej krävs för jord- eller skogsbrukets behov

att företa diknings- eller dräneringsarbeten som ej krävs för att hålla odlad jord eller skogsmark i stand

att utan länsstyrelsens tillstånd framdraga luftledning eller bedriva täktverksamhet

Föreskrifter gällande allmänheten

Det är förbjudet

att under tiden 15.4 - 15.8 vistas inom området utom längs särskilt markerade stigar

att avsiktligt störa djurlivet

att borttaga eller skada häckningsplats

att under tiden 15.4 - 15.8 släppa hund eller andra djur
lösa inom området

att fälla, bryta kvistar eller skada levande eller döda träd
och buskar

att skada växande gröda, hägnader eller andra anordningar för
jord- och skogsbruk

Vidare erinras om gällande förbud

att skräpa ner med plåt, glas, papper, avfall eller annat
(23 § naturvårdslagen)

att olovligen döda, jaga, fånga eller skada djur, bortföra
ägg eller bo (1 och 2 §§ jaktlagen jämte 1 och 2 §§ jakt-
stadgan)

att årligen under tiden 1.3 - 20.8 släppa lös hund. Under
annan tid av året skall hund hållas under sådan tillsyn
som erfordras för att hindra att den driver eller för-
följer vilt (12 § jaktstadgan)

att fiska utan särskilt tillstånd av fiskerättsinnehavaren
(5 § lagen om rätt till fiske)

Vård och förvaltning

Naturreservatet skall vårdas så att dess värde som rastplats
för flyttande fågel samt som häcklokal såvitt möjligt bibe-
hålls. Odlad eller betad mark inom reservatet bör om möjligt
också fortsättningsvis hävdas på detta sätt.

Naturreservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i sam-
råd med markägarna.

Utmärkning

Naturreservatet skall utmärkas av skogsvårdsstyrelsen i en-
lighet med statens naturvårdsverks anvisningar.

Benämning

Naturreservatet skall benämnas Gärdefjärdens naturreservat.

Den som vill överklaga länsstyrelsens beslut skall göra det skriftligen genom besvär hos Kungl Maj:t.

Besvärshandling skall ha kommit in till jordbruksdepartementet inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet.

I besvärshandlingen skall anges länsstyrelsens beslut. Vidare bör anges vad som yrkas och de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet.

Klaganden bör i besvärshandlingen uppge namn, yrke, post-
adress och telefonnummer.

Insänds besvärshandlingen med posten skall det ske med betalt brev adresserat till: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket landshövdingen Bengt Lyberg beslutat och byrådirektören Per Erik Persson varit föredragande, har även t f länsrådet Ingemar Dalgård, länsarkitekten Åke Lundberg, överlantmätaren Göran Nilsson och förste länsassessorn Stig Rönnblad deltagit.

Bengt Lyberg

Per Erik Persson

Kopia till
statens naturvårdsverk
statens planverk
Lövångers kommun
distriktslantmätaren
vägförvaltningen
skogsvårdsstyrelsen
planenheten
lantmäterienheten
naturvårdsregistret

Svenska naturskyddsföreningen, Stockholm
Västerbottens ornitologiska förening, % Karl-Gunnar Rehn,
Umeå
länskungörelserna utan besvärshänvisning och deltagarmening

NV	--- " ---	--- " ---
VF	--- " ---	--- " ---

handlingarna.
PEP

S K Ö T S E L P L A N för
Gärdefjärdens naturreservat

Skellefteå kommun, Västerbottens län

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i
Västerbottens län

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	<u>Sida</u>
I ALLMÄN BESKRIVNING	1
1. Administrativa data	1
2. Grund för beslut samt föreskrifter	1
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden	3
3.1 Naturförhållanden	3
3.2 Markanvändning	4
3.3 Tillgänglighet	4
3.4 Anordningar för friluftslivet	4
3.5 Markupplåtelse	4
3.6 Information	5
3.7 Inventeringar	5
II PLANDEL	6
1. Disposition och skötsel av mark och vatten	6
1.1 Övergripande mål	6
1.2 Generella riktlinjer och åtgärder	6
1.2.1 Hävd av jordbruksmarken	6
1.2.2 Hävd av skogen	6
1.2.3 Faunavård	6
1.2.4 Jakt	7
1.2.5 Byggnader	7
1.2.6 Renhållning	7

	<u>Sida</u>
2. Anordningar för rekreation och friluftsliv	7
2.1 Övergripande mål	7
2.2 Riktlinjer och åtgärder	7
2.2.1 Tillgänglighet	7
2.2.2 Friluftsanordningar	7
2.2.3 Information	8
2.2.4 Utmärkning	8
3. Tillsyn	8
4. Fortsatt planering	8
5. Finansieringsplan	9

Bilagor

1. Fastighets- och markägarförteckning
2. Markdispositions-karta
3. Skötselplanekarta

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Objektnummer</u>	2402019
<u>Beslutsdatum</u>	1972-08-11
<u>Kommun</u>	Skellefteå
<u>Socken</u>	Lövånger
<u>Läge</u>	Cirka 45 km S Skellefteå, omedelbart öster E 4:an vid Lövångers samhälle Topografiskt kartblad: 22 L SV/SO Ekonomiskt kartblad: 22 L Oc-d
<u>Areal</u>	Cirka 360 ha
därav landareal	Cirka 220 ha
<u>Fastigheter</u>	Se bilagd förteckning
<u>Markägare</u>	Se bilagd förteckning
<u>Naturvårds- förvaltare</u>	Skogsvårdsstyrelsen

2. GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

Grunden för beslut

Gärdefjärden är ett viktigt rast- och häckningsområde för fågel. Syftet med reservatet är att bevara områdets värde som fågellokal.

Enligt länsstyrelsens beslut 1972-08-11 gäller följande föreskrifter för området:

Föreskrifter angående förfogande av fastighet

Det är förbjudet

- att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnad som ej krävs för jord- eller skogsbrukets behov
- att företa diknings- eller dräneringsarbeten som ej krävs för att hålla odlad jord eller skogsmark i stand
- att utan länsstyrelsens tillstånd framdraga luftledning eller bedriva täktverksamhet

Föreskrifter gällande allmänheten

Det är förbjudet

- att under tiden 15/4 - 15/8 vistas inom området utom längs särskilt markerade stigar
- att avsiktligt störa djurlivet
- att borttaga eller skada häckningsplats
- att under tiden 15/4 - 15/8 släppa hund eller andra djur lösa inom området
- att fälla, bryta kvistar eller skada levande eller döda träd och buskar
- att skada växande gröda, hägnader eller andra anordningar för jord- och skogsbruk

Vidare erinras om gällande förbud

- att skräpa ner med plåt, glas, papper, avfall eller annat (23 § naturvårdslagen)
- att olovligen döda, jaga, fånga eller skada djur, bortföra ägg eller bo (1 och 2 §§ jaktlagen jämte 1 och 2 §§ jaktstadgan)

- att årligen under tiden 1/3 - 20/8 släppa lös hund. Under annan tid av året skall hund hållas under sådan tillsyn som erfordras för att hindra att den driver eller förföljer villebråd (12 § jaktstadgan)
- att fiska utan särskilt tillstånd av fiskerättsinnehavaren (5 § lagen om rätt till fiske)

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Gärdefjärden ligger i anslutning till en i nord- sydlig riktning gående förkastningslinje. Berggrunden öster om denna har höjts upp och här reser sig ett antal tämligen brant sluttande skogsklädda berg cirka 60 meter över sjöns yta. Området väster sjön däremot är flackt och i stor utsträckning utfyllt av sediment.

Gärdefjärden är ursprungligen en havsvik som via landhöjningen avsnörts. Vattenytan, som omfattar drygt 6 km², ligger i dag cirka 4 meter över havet.

Sjöns viktigaste tillflöde är Mångbyån och utloppet den s k Strömmen vilken rinner genom Lövångers samhälle.

Näringsmässigt kan Gärdefjärden som helhet klassificeras som starkt oligotrof. Den viktigaste anledningen till denna näringsfattigdom är fjärdens karaktär av s k alunsjö, d v s omgivningens jordar är rika på sulfidhaltiga sediment med starkt sur reaktion. Sjöns pH-värde är följaktligen mycket lågt (under 5).

Naturreservatet, vilket omfattar den västra delen av fjärden samt en sjöliknande utvidgning av Mångbyåns tillopp; Åviken, har en helt annan karaktär än fjärden i övrigt. Närsalter från Mångbyån och intilliggande jordbruksmark har resulterat i en kraftig igenväxning. Stora sjösävbestånd täcker numer en stor del av vattenytan. Bladvass och sjöfräken förekommer ute i säven men främst in mot stränderna, som f ö domineras av vidsträckta norrlandsstarr- och knappsävbälten. Uppåt avlöses strandvegetationen av en björk- och albard av varierande bredd. Flytbladsvegetationen är ställvis ymnig med gul- och vit näckros samt igelknopp som dominerande arter.

Inom reservatet häckar omkring 25 våtmarksfågelarter, däribland grå- och svarthakedopping samt dvärgmå. Under vårflyttningen rastar vissa år stora andfågelflockar med gräsand, kricka och bläsand som dominerande arter. Flera arter änder översomrar regelbundet i större mängd.

3.2 Markanvändning

Fastmarken disponeras som jordbruksmark och skogsmark. En översiktlig bild av områdets nuvarande markanvändning ges i figur 1.

Hösten 1931 sänktes fjärden 0,5 meter i syfte att erhålla mer jordbruksmark. Åkerbruk är numer den helt förhärskande brukningsformen, medan betesdrift knappast längre förekommer.

Delar av skogsmarken utgörs av igenväxande inägor.

Ekonomiskt skogsbruk bedrivs inom reservatet.

Ett flertal lador återfinns på jordbruksmarken.

Området besöks årligen av ett stort antal naturintresserade, främst under fåglarnas vårflyttning.

3.3 Tillgänglighet

Området nås lätt från E 4:an via allmän väg mot Uttersjöbäcken. Från Lövångers samhälle leder markerade stigar in i reservatets södra del.

3.4 Anordningar för friluftslivet

Ett fågeltorn finns och i anslutning till detta har en parkeringsplats iordningsställt. I reservatets södra del finns stigar och utsiktspunkter.

Befintliga anordningar finns redovisade på bilagd skötselplanekarta.

3.5 Markupplåtelser

Avtal har träffats med berörda markägare vad avser markupplåtelse för parkeringsplats med tillfart och fågeltorn.

3.6 Information

Informationsfolder har getts ut av länsstyrelsen och naturvårdsverket, vidare finns ett flertal informations-skyltar i reservatet.

3.7 Inventeringar

Området har inventerats ur allmän naturvårdssynpunkt. Dessutom har en inventering av den våtmarksberoende fågelfaunan genomförts.

Referenser:

Ericson, L.1982 (In manus) - Gärdefjärden, Innerviksfjärdarna och Ostträsket. Inventering och dokumentation av den våtmarksberoende fågelfaunan. Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Nilsson, L-E & Sandström, R. 1970 - Naturvårdsinventering över Lövvångerkusten. Länsstyrelsen i Västerbottens län

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Den övergripande målsättningen för vården och dispositionen av naturreservatet skall vara att bevara områdets värde som rast- och häckningslokal för våtmarksberoende fågelarter. Härvid är det av största vikt att nuvarande markanvändning bibehålles.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av jordbruksmarken

Mål: Att bibehålla ett öppet jordbrukslandskap.

Riktlinjer: Odlad, samt i förekommande fall betad mark hålls i stånd. Sankägor bör hävdas genom bete om så är möjligt.

1.2.2 Hävd av skogen

Riktlinjer: Vid skogsskötseln skall hänsyn tas till naturvårdens intressen motsvarande vad som anges i föreskrifterna till skogsvårdslagens 21 § (SKSFS 1979:3). Härvid skall följande punkter särskilt beaktas: Små skogsdungar i jordbruksmark samt sumpiga strandskogar undantas från slutavverkning, likaså bryn mot våtmarker och jordbruksmark. Vid avverkning sparas döda och döende lövträd samt boträd för fågel.

1.2.3 Faunavård

Faunaskydd

Till skydd för fågellivet råder beträdnadsförbud för allmänheten, utom längs särskilt markerade stigar, under tiden 15 april - 15 augusti för hela naturreservatet.

Inga förändringar av nämnda beträdnadsförbud vad avser tid eller avgränsning är för närvarande aktuella.

1.2.4 Jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med jaktvårdslagstiftningens bestämmelser. Hänsyn till faunan skall tas vid utövandet av jakten.

1.2.5 Byggnader

Markägarna svarar för att ekonomibyggnader inom reservatet hålls i vårdat skick.

1.2.6 Renhållning

Naturvårdsförvaltaren svarar för städning i anslutning till friluftsanordningar.

Omhändertagandet av sopor skall ske i enlighet med av kommunen antagen renhållningsordning, om ej annat avtalas.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1- Övergripande mål

Med hänsyn till syftet med reservatet skall anordningar för friluftslivet begränsas till nu befintliga.

2.2 Riktlinjer och åtgärder2.2.1 Tillgänglighet

Ingen ändring av nuvarande förhållanden är aktuell.

2.2.2 FriluftsanordningarFågeltorn, parkeringsplats

Fågeltornet med anslutande parkeringsplats underhålls av naturvårdsförvaltaren.

Utsikten från fågeltornet mot våtmarken skall i möjligaste mån hållas öppen. Skogsbeståndet framför tornet mot fjärden siktröjs varvid i första hand granen tas ut. Virket tillfaller markägarna.

Utförs under 1:a 5-årsperioden förutsatt att överenskommelse kan träffas med berörda markägare.

Vandringsspår och leder

På skötselplanekartan markerade stigar underhålls av förvaltaren.

Sanitära anordningar

Sopkärl, typ sopmaja, placeras i anslutning till parkeringsplatsen. Utförs av naturvårdsförvaltaren under första 5-årsperioden.

2.2.3 Information

Informationsfoldrar skall finnas tillgängliga i fågeltornet. Befintliga informationsskyltar underhålls och ersätts vid behov.

Naturvårdsförvaltaren svarar för dessa åtgärder.

2.2.4 Utmärkning

Naturreservatets gräns skall hållas väl utmärkt.

3. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren svarar för tillsynen.

4. FORTSATT PLANERING

Föreliggande skötselplan har upprättats med utgångspunkt från aktuella förhållanden. Den under senare år alltmer uttalade försumningen innebär emellertid på sikt ett allvarligt hot mot reservatets primära syfte; att bevara områdets värde som rast- och häckningslokal för fågel. Det är därför av största vikt att nogsamt följa fågellivet i området, främst med inriktning på reproduktionen hos vattenfåglarna. Resultatet av denna uppföljning får sedan avgöra huruvida aktiva insatser krävs för att motverka försumningen. Detta arbete ligger emellertid utanför naturvårdsförvaltarens arbetsområde och skall ske genom länsstyrelsens försorg.

5. FINANSIERINGSPLAN

Åtgärd	Dagsverksåtgång		Materialkostnad	
	1982	1983-87	1982	1983-87
Underhåll av stigar m m	5	-	1000	-
Underhåll av fågeltorn	-	5	-	1000
Utmärkning av reservatets gräns	5	-	1000	-
Tillsyn	3	3/år	-	-
Summa	13	5+3/år	2000	1000

Renhållning: Cirka 1500/år

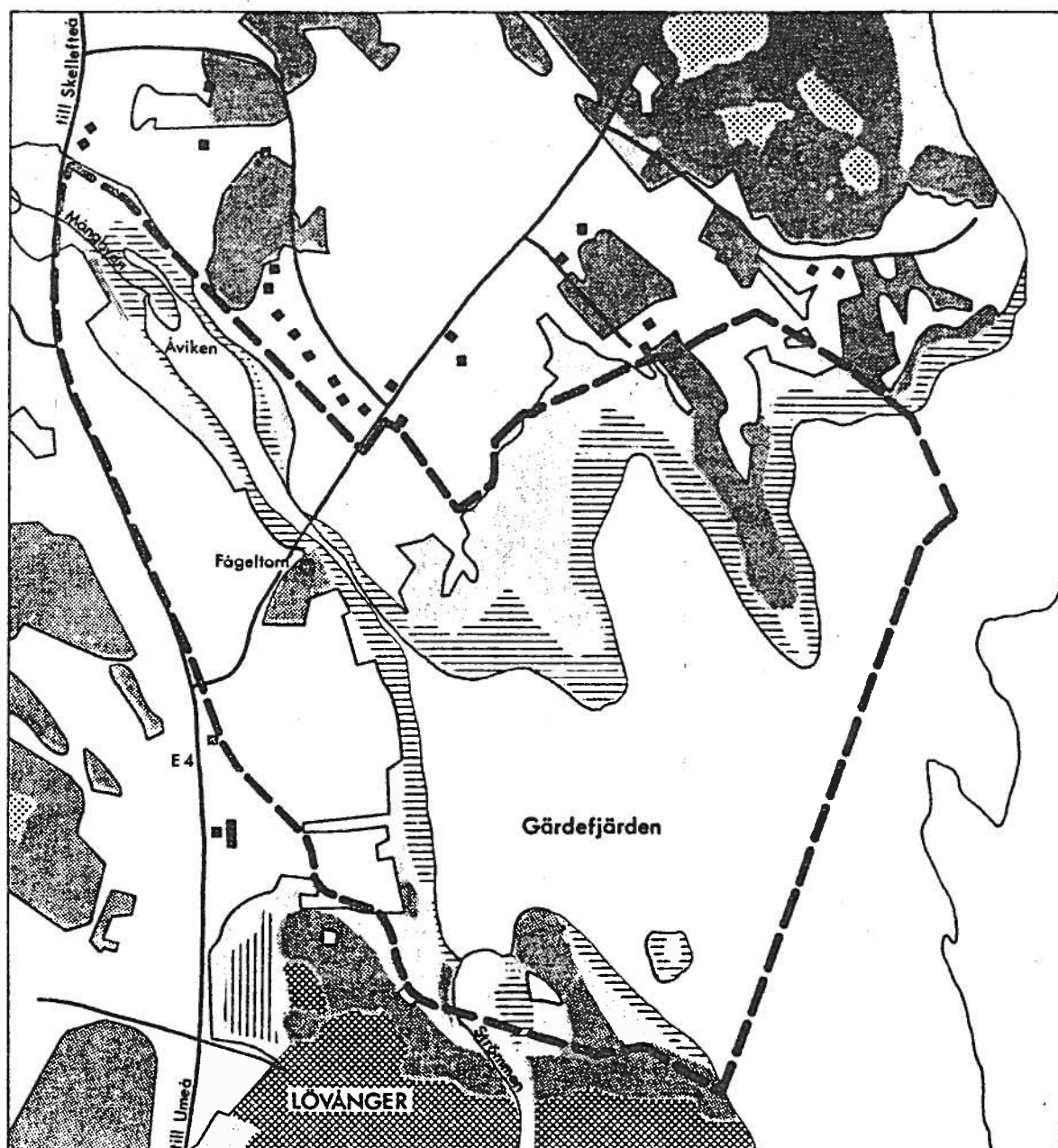
Ovannämnda åtgärder bekostas av staten via anslaget "Vård av naturreservat m m".

Kostnader i samband med normal jord- och skogsbruksdrift bekostas av markägarna.

GÄRDEFJÄRDEN

MARKDISPOSITION

Tillhör länsstyrelsens ärende dnr 11.131-252-81

Beteckningar

--- Reservatsgräns

— Vägar

■ Barrskog

□ Lövskog

▨ Kalhygge, fröträdställning

▨ Tätbebyggd mark

□ Åkermark, inägor

▨ Strandängar

▨ Övrig sankmark

Skala 1:20 000

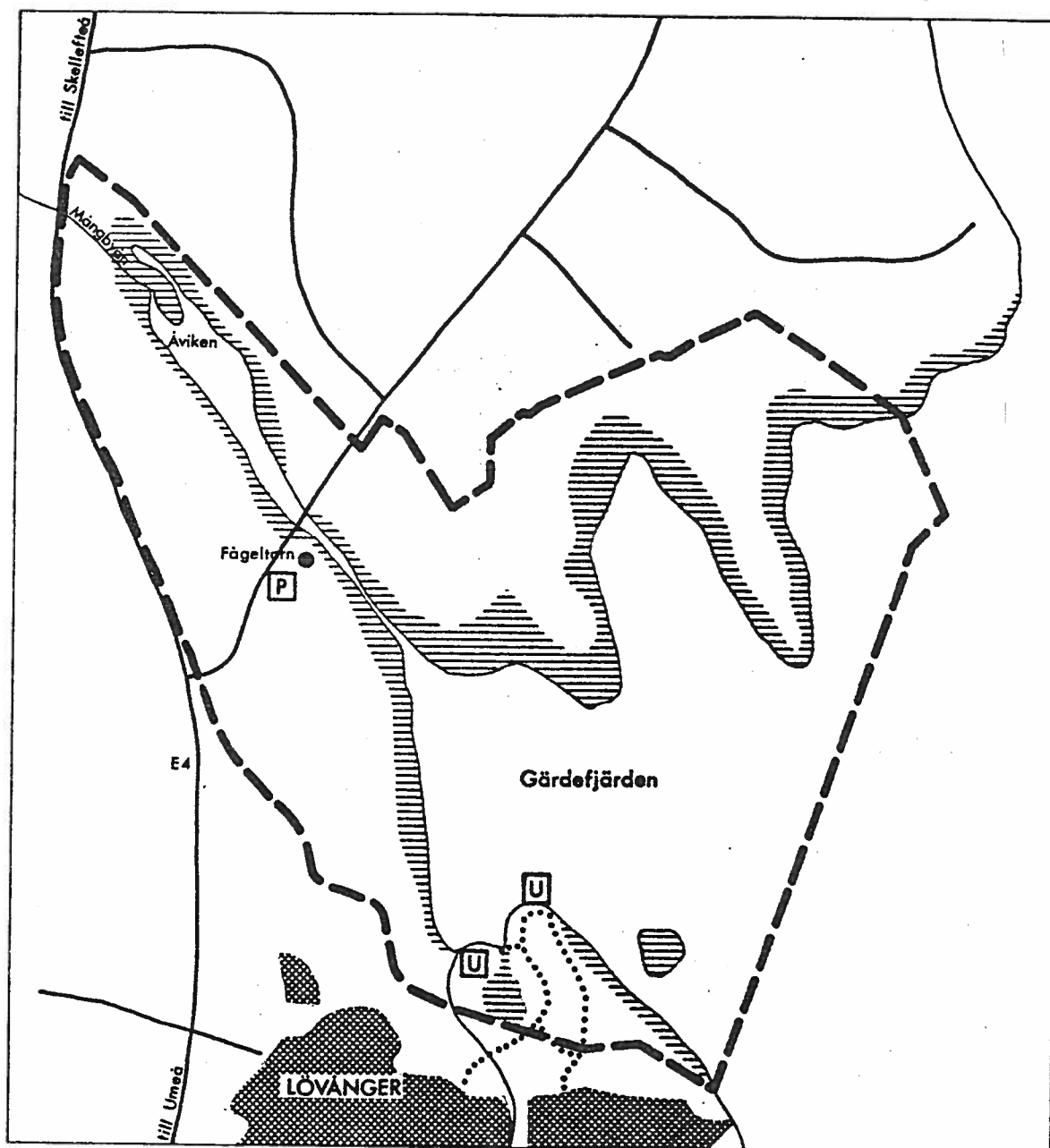

Bilaga 3

SKÖTSELPLANEKARTA GÄRDEFJÄRDEN

Tillhör länsstyrelsens beslut dnr 11.131-252-81

FRILUFTSANORDNINGAR

Beteckningar

- Reservatsgräns
- Vägar
- Markerad stig
- U Utsiktspunkter
- P Parkeringsplats

Skala 1:20 000